

พฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุ
ในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ
THE BEHAVIOR OF CARING SENIOR DOGS OR CATS OF THE ELDERLY
IN THONGLOR PET HOSPITAL

วลัยพร ชาภิรมย์
สาขาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้รับผิดชอบบทความ

1st Ms. Walaiporn Chapirom

E-mail: Green_momo_meow@hotmail.com

Faculty of Business Administration Program in Management, Ramkhamhaeng University

Corresponding author

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมวในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ 2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมวในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ จำแนกตาม ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ 3) เพื่อศึกษา ปัจจัยแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมว ในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มลูกค้าผู้สูงอายุที่มาใช้บริการ ในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติการทดสอบแบบ t-test แบบสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ LSD

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ผู้สูงอายุ ในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ มีลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส และรายได้ ต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมว ในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ไม่ต่างกัน ลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมวในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ปัจจัยแวดล้อมด้าน ความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการทางด้านสังคม และความต้องการเลี้ยงสัตว์ของผู้สูงอายุ มีผลต่อพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมวในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ

คำสำคัญ : มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ความต้องการด้านจิตใจ ความต้องการด้านสังคม การตัดสินใจ

ABSTRACT

This research study Objectives: 1) to study the pet-raising behavior of the elderly in the category of dogs and cats in Thonglor Pet Hospital 2) to study the pet-raising behavior of the elderly in the category of dogs and cats in Thonglorpet Hospital classified by demographic factors 3.) to study the effects of environmental factors on the behavior of raising pets among the elderly, both dogs and cats. In Thonglor Pet Hospital

The sample group used in this research was elderly customers who used the service. In Thonglor Pet Hospital, a total of 400 people were used as a data collection tool. Statistics for data analysis are frequency, percentage, mean and standard deviation. Hypothesis testing by statistical t-test using One-Way ANOVA statistical variance (One-Way ANOVA). Using the method of LSD

The hypothesis testing results showed that the elderly in Thonglor Pet Hospital They had different personal characteristics, gender, age, marital status and income. They had no difference in the behavior of raising pets of the elderly in the category of dogs and cats at Thonglor Pet Hospital. The personal characteristics were different in education levels. Affects the pet raising behavior of elderly dogs and cats in Thonglor Pet Hospital environmental factors psychological needs social needs and the needs of raising animals of the elderly Affects the pet raising behavior of the elderly in the category of dogs and cats in Thonglor Pet Hospital

Keywords: man is a social animal, needs, mental, social aspects

บทนำ

ในปัจจุบันสภาพสังคมและเศรษฐกิจของประเทศไทย มีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ทำให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย โดยการขยายตัวของสังคมเมืองทำให้รูปแบบครอบครัวของคนไทยมีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น และรูปแบบพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงสุนัขของคนไทยมีความเปลี่ยนแปลงไปจากแต่เดิมที่คนไทยมักจะเลี้ยงสุนัขไว้เพื่อเฝ้าบ้านเท่านั้น แต่ในปัจจุบันมีการเลี้ยงสุนัข เพื่อคลายเหงาหรือเลี้ยงเป็นงานอดิเรกกันมากขึ้น สังคมในปัจจุบัน ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ต้องออกไปทำงานนอกบ้านกันหมด จึงมักมีความจำเป็นต้องให้ผู้สูงอายุอยู่บ้านเพียงลำพัง การที่ผู้สูงอายุต้องอยู่บ้านเพียงลำพัง อาจทำให้เกิดอาการเหงา เบื่อ หรือซึมเศร้าได้ เพราะมีเวลาในการคิดถึงสิ่งต่างๆ มาก ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผู้สูงอายุมักคิดถึงมากเกี่ยวกับตนเอง

สัตว์เลี้ยง เป็นเพื่อนคู่ใจที่ช่วยในการคลายเหงาให้กับคนเรามาช้านาน นอกจากผู้คนที่ไปแล้ว สัตว์เลี้ยงก็เป็นเพื่อนที่ดีสำหรับผู้สูงอายุอีกด้วยช่วยให้ท่านมีเพื่อนคุย ช่วยสร้างนิสัยที่อ่อนโยน ช่วยให้ผ่อนคลายไม่หงุดหงิดง่าย เมื่อถึงวัยสูงอายุ จะเริ่มไม่มีเป้าหมายชีวิต และขาดความมั่นคง การเลี้ยงสัตว์ช่วยให้คุณคลายเหงาได้ และทำให้มองโลกในแง่ดี มีจิตใจอ่อนโยน ไม่รู้สึกว่ายู่ตัวคนเดียว เพราะคุณยังมีสัตว์เลี้ยงเป็นเพื่อนคอยเคียงข้าง ซึ่งพวกเขาต้องการการดูแลจากคุณอีกด้วย โดยเฉพาะสุนัขและแมว เป็นสัตว์ที่ชอบเดินวนเวียนอยู่ใกล้ๆ ตัวคุณตลอดเวลา ช่วยให้คลายเหงาได้ มีการศึกษาวิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ทำการสำรวจผู้สูงอายุทั้งชาย-หญิงยังพบว่า ผู้สูงอายุกว่า 90% รู้สึกว่าการเลี้ยงสัตว์ทำให้พวกเขามีความสุขในชีวิตมากขึ้น นอกจากนี้สัตว์เลี้ยงยังมีประโยชน์ที่เอื้อต่อจิตใจมนุษย์อีกหลายแง่มุมกับคนทุกกลุ่มวัย แค่เพียงได้กลับบ้านมาเจอกับสัตว์เลี้ยงแสนรักโดยเฉพาะสุนัขหรือแมว ก็สามารถทำให้เกิดคุณประโยชน์ต่อตัวเจ้าของเกือบทุกครัวเรือนในประเทศมักมีสัตว์เลี้ยงไว้เป็นเพื่อนคลาย เหงาสำหรับทุกเพศวัย โดยเฉพาะในกลุ่มวัยเด็กและวัยสูงอายุ

กลุ่มลูกค้าในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อทุกสาขา มีกลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ที่เป็นผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงไม่ว่าจะเป็น สุนัขหรือแมวเพิ่มมากขึ้นทุกปี และมีรายจ่ายในการดูแลสุนัขและแมวพอมมากขึ้นต่อปีเป็นลำดับ

จากความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยให้ความสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุ ซึ่งจะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุ โดยมีแนวคิดในการวิจัย คือ การศึกษาจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ ศึกษาปัจจัยแวดล้อม ความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการด้านสังคม และการตัดสินใจเลี้ยงสัตว์ของผู้สูงอายุ ว่ามีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุหรือไม่ โดยข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะได้ทราบถึงพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ของผู้สูงอายุ มีความเข้าใจในธรรมชาติของผู้สูงอายุ เพื่อนำมาพัฒนา ปรับปรุง ให้คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมวในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมวในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ จำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์
3. เพื่อศึกษา ปัจจัยแวดล้อมมีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมว ในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ

ขอบเขตของงานวิจัย

1.ขอบเขตของประชากร ในการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมวในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ในครั้งนี้ได้ทำการเลือกกลุ่มลูกค้ายาในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ซึ่งมีความหลากหลายใน ด้านความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการทางด้านสังคม และการตัดสินใจเลี้ยงสัตว์ของผู้สูงอายุ ซึ่งจากความแตกต่างกันในหลายๆด้าน จึงทำให้มีความเหมาะสมในการศึกษาวิจัยในคนครั้งนี้

2. ขอบเขตด้านตัวแปร ในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมวในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ได้กำหนดตัวแปรในการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) ที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ปัจจัยด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้

2.1.2 ปัจจัยแวดล้อม ซึ่งประกอบไปด้วย ความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการทางด้านสังคม และการตัดสินใจเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุ

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ที่ได้กำหนดขึ้นเพื่อการศึกษาวิจัยในคนครั้งนี้ ได้แก่พฤติกรรม การเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุ ในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ

3. ขอบเขตระยะเวลา การดำเนินการศึกษาวิจัยครั้งนี้เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564 ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุ ในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ

2.เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุ ในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาและรายได้

3.เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยแวดล้อม ในสังคมผู้สูงอายุ ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัข และแมวของผู้สูงอายุ ในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ

ทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะมีหัวข้อที่ต้องศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยในครั้งนี้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.แนวคิดและทฤษฎีมนุษย์เป็นสัตว์สังคม

สังคมมนุษย์ (society) หมายถึง กลุ่มคนขนาดใหญ่ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในที่แห่งหนึ่ง จะต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1.1เป็นกลุ่มที่สามารถเลี้ยงดูตนเองได้มีอิสระ ในการประกอบอาชีพ และสามารถประดิษฐ์

เครื่องมือเครื่องใช้เป็นของตนเองได้

1.2. มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตเป็นของตนเอง การอยู่ร่วมกันในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ทำให้มีภาษา วิถีชีวิต และความเชื่ออย่างเดียวกัน พัฒนานำไปสู่การสร้างเอกลักษณ์ ที่เป็นลักษณะเด่นของตนเองที่ไม่เหมือนใคร เช่น ภาษา การแต่งกาย มารยาทและศาสนา ฯลฯ

1.3. มีระเบียบกฎเกณฑ์ควบคุมสมาชิกให้ในระเบียบและสมาชิกต้องปฏิบัติเช่น กฎหมาย ข้อบังคับ ฯลฯ สาเหตุที่ทำให้มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นสังคม

เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้

ความต้องการทางชีวภาพ เป็นความต้องการในสิ่งจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น อาหาร อากาศ ยา รักษาโรค

ความต้องการทางกายภาพ เป็นความต้องการทางวัตถุ เช่น บ้าน เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ

ความต้องการทางจิตวิทยา เป็นความต้องการทางจิตใจ เช่น ความรัก ความเห็นใจ ความเอื้ออาทร

ความต้องการทางด้านสังคม เป็นความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ทำให้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรม เกิดการเรียนรู้ สะสมและสร้างสรรค์ ทำให้แตกต่างไปจากสัตว์โลกโดยทั่วไป

เพื่อทำให้มนุษย์สมบูรณ์ จากการที่มนุษย์มีวัฒนธรรม ทำให้มนุษย์เป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์

เพื่อให้สามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับตนเองและกลุ่มวัฒนธรรมเป็นการรวบรวมสะสมความรู้และพัฒนาจนเกิดความเจริญก้าวหน้า สามารถถ่ายทอดและเผยแพร่ได้อย่างกว้างขวาง

2 แนวคิดและทฤษฎีด้านประชากรศาสตร์

ความหมายของปัจจัยทางด้านประชากรศาสตร์ ประชากรศาสตร์ หรือ Demography มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก Deme = people คือ ประชาชนหรือประชากร Graphy = writing up, description หรือ study คือ การศึกษาหรือศาสตร์ ประชากรศาสตร์ หมายถึง การวิเคราะห์ทางประชากรในเรื่องขนาด โครงสร้าง การกระจายตัวและการเปลี่ยนแปลงประชากรในเชิงที่สัมพันธ์กับ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอื่นๆ ปัจจัย ทางประชากรอาจเป็นได้ทั้งสาเหตุและผลของปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ความหมายและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทั้งชายและหญิง แบ่งผู้สูงอายุเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้สูงอายุตอนต้น และผู้สูงอายุตอนปลาย โดยที่ผู้สูงอายุตอนต้นมีอายุ 60-69 ปี และผู้สูงอายุตอน ปลาย หมายถึงบุคคลที่มีอายุ 70 ปี ขึ้นไป ขณะที่ วิไลวรรณ ทองเจริญ (2554: 2) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความสูงอายุ เป็นกระบวนการ สากลที่เริ่มต้น ตั้งแต่เกิด ความสูงอายุที่กำหนดโดยจำนวนปี (Chronological age) นิยมใช้ในการกำหนดการเกษียณอายุหรือหยุดจากงาน โดยประเทศไทยใช้ อายุ 60 ปีสำหรับประเทศ พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ใช้อายุ 65 ปีขึ้นไปเป็นเกณฑ์ในการเรียก “ผู้สูงอายุ” (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย และสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2559) กล่าวโดยสรุปว่า ผู้สูงอายุคือ ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่สามารถพูดคุยได้รู้เรื่องอ่านออกเขียนได้โต้ตอบได้ด้วย ตนเองไม่เป็นผู้พิการ และทำงานอยู่ในสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานคร

3.แนวคิดและทฤษฎีทางด้านจิตใจ

ความต้องการด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกและอารมณ์ที่เป็นความต้องการของมนุษย์ นอกเหนือไปจากความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการความรักและการยอมรับ ความต้องการความเข้าใจ ความต้องการนี้ส่งผลให้จิตใจรู้สึกเป็นสุข

ผู้สูงอายุมีความต้องการความสุข ลดความเครียด เหนงา เศร้า เพราะความน่ารักของสัตว์เลี้ยงจะช่วยทำให้โลกของผู้สูงอายุดีขึ้นมีชีวิตชีวาขึ้น จากที่เคยนั่งเหงาๆ ซึมเศร้า การมีสัตว์เลี้ยงน่ารักๆ อยู่ในบ้านด้วยก็ช่วยสร้างบรรยากาศในบ้านให้น่าอยู่มากขึ้น ผู้สูงวัยก็จะมีความสุขมากขึ้นได้แบบทันทีที่เพิ่มความจำ เพราะต้องคอยให้อาหาร อาบน้ำ พาไปตัดขน ฯลฯ ช่วยเพิ่มกิจวัตรประจำวันให้ผู้สูงวัยได้มีงานอดิเรก ทำให้การใช้ชีวิตประจำวันไม่น่าเบื่อ มีสิ่งคมใหม่ๆ การเลี้ยงสัตว์ก็ไม่ต่างอะไรกับการดูแลคน ยิ่งผู้สูงวัยมีสัตว์เลี้ยงอยู่ในบ้าน ก็ต้องพาออกไปเดินเล่นนอกบ้าน พาไปทำกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเวลาออกไปนอกบ้านก็ทำให้ผู้สูงวัยมีสังคมเพื่อนใหม่ๆ ที่มีสัตว์เลี้ยงเหมือนกัน ทำให้ได้รู้จักคนใหม่ๆ สังคมใหม่ๆ เพิ่มขึ้นด้วย มีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงซึ่งกันและกันถ้าผู้สูงอายุของคุณ กำลังรู้สึกขาดกำลังใจ น้อยใจ รู้สึกไม่เป็นที่ต้องการของใครสักคน และด้อยค่า หรือกำลังเหงา วิธีแก้ปัญหอย่างหนึ่งซึ่งสามารถช่วยได้ก็คือ การเลี้ยงสัตว์ สาเหตุด้านจิตใจ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับลูกหลานลดลง จากการที่ลูกหลาน ต้องแยกครอบครัว ไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อต่างถิ่น ทำให้ผู้สูง อายุต้องอยู่ตามลำพังมากขึ้น และไม่มืบทบาทในครอบครัวเช่นเมื่อ ก่อน จึงอาจเกิดความรู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ไร้ประโยชน์ มีอาการหงุดหงิด น้อยใจ เสียใจ ถูกทอดทิ้ง ไม่มีผู้ดูแล ไม่มีลูกหลานไปเยี่ยม ความรู้สึกสูญเสีย ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความเครียดได้ง่าย เช่น การเสีย ชีวิตของคนใกล้ชิด การเกษียณจากงาน การสูญเสียบทบาทหน้าที่ใน สังคม การมีสภาพร่างกายที่เสื่อมถอย เป็นต้น กลัวความตาย กลัวว่าตนเองจะต้องพลัดพรากจากบุคคลที่ตนเองรัก กลัวความเจ็บปวดทุกข์ทรมานทางด้านร่างกาย เป็นผู้วิตกกังวลง่าย ขาดทักษะในการปรับตัว(กรมกิจการผู้สูงอายุ 2560)

4.แนวคิดและทฤษฎีทางด้านสังคม

ความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ (The Elderly of Social Needs)

- 4.1. ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวกลุ่มสังคมและสังคม (Sense of Belonging)
- 4.2. ความต้องการการยอมรับและความเคารพยกย่องนับถือจากบุคคลในครอบครัว และสังคม (Sense of Recognition)
- 4.3. ความต้องการเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในสายตาของสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มของ ชุมชนและของสังคม (Sense of Importance)
- 4.4. ความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในครอบครัวชุมชนและสังคมและสามารถ ปรับตัวเองให้เข้ากับลูกหลานในครอบครัวและสังคมได้ (Better Relationships and Adaptation Adjustment)

4.5.ความต้องการการมีโอกาสทำสิ่งที่ตนปรารถนา (Sense of Opportunity)

4.6.ความต้องการทางกายและจิตใจ (Physical and Psychological Needs) เป็นความต้องการ ด้านพื้นฐานที่สุดในชีวิตมนุษย์เพราะเป็นสิ่งที่มีธรรมชาติของร่างกายต้องการเพื่อเสริมสร้างร่างกายให้ดำรงอยู่ได้ ความต้องการด้านร่างกายได้แก่ ความต้องการปัจจัย 4 คืออาหารเสื้อผ้าที่อยู่อาศัยและการ รักษาพยาบาล ส่วนความต้องการด้านจิตใจเป็นสิ่งที่มองไม่เห็นสัมผัสไม่ได้แต่รู้สึกได้ อาทิความต้องการ ความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs)

5. ความต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุ

การเลี้ยงสัตว์เลี้ยงเป็นเพื่อน (Companion animal) มีประโยชน์ทางสุขภาพต่อเจ้าของสัตว์เลี้ยง สังคมสิ่งแวดล้อม และประโยชน์ต่อตัวสัตว์เอง แบ่งออกเป็น 4 หัวใหญ่คือ

สัตว์เลี้ยงสามารถสร้างสังคมได้ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการสร้างสุขภาพ โดยสัตว์เลี้ยงสามารถเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีกับเจ้าของ ลดความเหงา ความโดดเดี่ยว และผลเชิงลบต่อสุขภาพของเจ้าของที่ต้องอยู่คนเดียว เช่น เมื่อเวลาเหงา เวลาทุกข์ใจ หรือเครียดกับงาน เมื่อกลับบ้านมาเจอสัตว์เลี้ยงก็ทำให้อ่อนคลาย รวมถึงบางครั้งวัยที่พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูก สัตว์เลี้ยงจะช่วยให้เด็กมีสังคมและเชื่อมความสัมพันธ์ได้ดี นอกจากนี้สัตว์เลี้ยงยังสามารถช่วยเชื่อมความสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านได้อีกด้วย ตัวอย่างคือ เราพาสัตว์เลี้ยงออกไปเดินเล่นในหมู่บ้านก็จะเกิดการปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเราและเพื่อนบ้านที่มีสัตว์เลี้ยงเหมือนกัน หรือในกรณีที่เราสัตว์เลี้ยงไปเดินเล่นในสวนสาธารณะ สัตว์เลี้ยงก็จะทำให้เราได้เจอผู้คนใหม่ๆ เข้ามาทักทาย สร้างสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าได้

สัตว์เลี้ยงสามารถกระตุ้นให้พฤติกรรมของเจ้าของเปลี่ยนแปลงได้ โดยช่วยกระตุ้นการออกกำลังกายของเจ้าของ ในกรณีที่เจ้าของต้องการลดน้ำหนัก และสัตว์แพทย์เองสามารถให้กำลังใจเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพผ่านความสัมพันธ์ของเจ้าของและสัตว์เลี้ยงได้ จากงานวิจัยพบว่า คนที่เลี้ยงสุนัขสามารถลดน้ำหนักได้มีประสิทธิภาพมากกว่าคนที่ไม่ได้เลี้ยง เนื่องจากพาสุนัขออกไปเดินเล่น หรือพาไปออกกำลังกาย ซึ่งมีประโยชน์ทางสุขภาพทั้ง 2 ฝ่าย นอกจากนี้สัตว์เลี้ยงสามารถให้กำลังใจในการดำรงชีวิตในแต่ละวันได้ จะเห็นผลได้ชัดในเด็ก โดยเฉพาะในวันที่จิตใจทุกข์ทรมานจากเรื่องต่างๆ เช่น ความรัก ความเจ็บป่วย การทำงาน เป็นต้น

สัตว์เลี้ยงสามารถลดอันตรายให้กับเจ้าของได้ มีรายงานว่าคนที่เจ้าของสูบบุหรี่ คนที่ได้รับควันบุหรี่ทางอ้อม (Second hand smoke) คือคนและสัตว์เลี้ยง ดังนั้นเจ้าของที่มีสัตว์เลี้ยงในบ้านจะมีแนวโน้มการสูบบุหรี่ลดลง หรือเลิกสูบไปเลย เมื่อพบว่าสัตว์เลี้ยงของเขาป่วยแทน กรณีในต่างประเทศ วัยรุ่นไร้บ้านแต่อยู่กับสัตว์เลี้ยงจะอัตราการใช้จ่ายเสพติด และก่ออาชญากรรมน้อยกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีสัตว์เลี้ยง

สัตว์เลี้ยงสามารถช่วยทำให้การรักษาดีขึ้นไม่ว่าจะเป็นทางด้านสุขภาพหรือทางด้านจิตใจ มีการรายงานว่า **สัตว์เลี้ยงสามารถช่วยลดความเสี่ยงการเกิดโรคหัวใจได้** และสัตว์เลี้ยงสามารถช่วยให้มีการหลั่งฮอร์โมนแห่ง

ความสุข “ฮอร์โมนออกซีโตซิน” ออกมาโดยการกอด และลดระดับฮอร์โมน “คอร์ติซอล” ที่เกิดจากความเครียดได้ ทำให้เรามีความสุข และบรรเทาความเครียดได้พร้อมๆกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรมปศุสัตว์, (2559, 9 สิงหาคม) ประเทศไทยนั้นแนวโน้มความนิยมเลี้ยงสัตว์เลี้ยงแพรรหลายมากขึ้น เช่นเดียวกัน โดยในปี พ.ศ. 2549 ได้มีการสำรวจจำนวนสุนัขและแมวของไทย พบว่ามีจำนวน 0.8 ล้านตัว และใน ปี พ.ศ. 2559 เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 6.7 ล้านตัว ส่งผลให้สัดส่วน คริวเรือนที่มีสัตว์เลี้ยงของประเทศ ไทยนั้นเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน โดยสัดส่วนคริวเรือนที่เลี้ยงสุนัขเพิ่มขึ้น จากในปี พ.ศ. 2555 ที่เคยมีจำนวนร้อยละ 24.5 เป็นร้อยละ 34.6 ของประชากรทั้งหมด ในปี พ.ศ. 2559 เช่นเดียวกับคริวเรือนที่เลี้ยงแมว พบว่า ในปี พ.ศ. 2555 นั้นมีร้อยละ 8.5 ของประชากรทั้งหมด และเพิ่มเป็นร้อยละ 13.3 ในปี พ.ศ. 2559 จากความนิยมเลี้ยงสัตว์เลี้ยงที่เพิ่มขึ้นในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ทำให้ภาพรวมของธุรกิจสัตว์เลี้ยงในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าถึง 29,300 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2559 ถึงร้อยละ 10 อีกทั้งยังคาดการณ์ว่าจะเติบโตประมาณร้อยละ 10 หรือมูลค่าตลาด 32,000 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2561 ด้วย (ข่าวสด, 2561, 9 พฤษภาคม)

ปัทมา เหมือนสมัย, (2557) ในขณะที่ประเทศไทย เริ่มมีแนวคิด เกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็น Pet Parents เช่นกัน โดยพบว่าสภาพสังคมและวัฒนธรรมในปัจจุบัน มีค่านิยมการยกย่องสัตว์เลี้ยงเสมือนลูก ด้วยเช่นกัน โดยกลุ่มคนรักสัตว์นั้นไม่ได้มองว่าสัตว์เลี้ยงมี สถานภาพที่ต่างกว่าคนแต่มองว่าสัตว์เลี้ยงมี สถานภาพที่ไม่ต่างจากคน

ข้อมูลจากสารประชากร มหาวิทยาลัยมหิดล ระบุว่า อัตราการเกิดโดยเฉลี่ย (ข้อมูล ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 2562) ปรากฏว่าคนไทยมีอัตราการเกิดเฉลี่ย 10.5 คน ต่อประชากรเพียง 1,000 คนเท่านั้น ทว่าไลฟ์สไตล์ของคู่รักรุ่นใหม่ นิยมเลี้ยงสัตว์เลี้ยงร่วมกันเป็นหนึ่งในสมาชิกในครอบครัวมากขึ้น ขณะเดียวกันครอบครัวที่มีลูกก็มักจะเป็นครอบครัวขนาดเล็ก ทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองหลายคนเกิดความกังวลหรือวิตกเกี่ยวกับการดูแลลูกในด้านสุขภาพจิต ทำให้สัตว์เลี้ยงถูกเลือกเข้ามาเป็นตัวช่วยหล่อหลอมจิตใจของลูกในบางมิติ

ข้อมูลจากงานวิจัยของวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU ปี 2562) พบว่า คนไทย 66.41 ล้านคน (ข้อมูลปี 2561) จัดอยู่ในกลุ่มประชากรคนเหงา 26.57 ล้านคน หรือคิดเป็น 40.4%

โดยกลุ่มที่เหงามากที่สุด 4 อันดับแรก ได้แก่ วัยทำงาน (23-40 ปี) 49.3% รองลงมาคือเยาวชนวัยเรียน (18-22 ปี) 41.8% วัยผู้ใหญ่อายุระหว่าง (41-60 ปี) 33.6% และผู้สูงวัย (มากกว่า 60 ปี) ราว 24.5%

ข้อมูลจากสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ชี้ให้เห็นว่าปัจจุบันคนไทยโสดเพิ่มมากขึ้น สะท้อนจากจำนวนคนจดทะเบียนสมรส ปี 2550 มี 3.13 แสนคู่ และลดลงมา 2.98 แสนคู่ ในปี 2560

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการวิจัยแบบไม่ทดลอง ซึ่งเป็นการวิจัยโดยไม่มีการจัดการกระทำหรือควบคุมตัวแปรใด ๆ ซึ่งเป็นการศึกษาตามสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่จริงไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เป็นการ

เก็บข้อมูลเพียงครั้งเดียวในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม อิเล็กทรอนิกส์และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชากรที่เป็นกลุ่มลูกค้าในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ทั้งนี้ผู้วิจัยไม่สามารถทราบจำนวนกลุ่มผู้สูงอายุได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของ Taro Yamane (1973) เพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยเลือกจากตารางแบบไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน หรือ ∞ (Infinity) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ 0.05 ซึ่งจากการเปิดตารางของ Taro Yamane (1973) ทำให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามแบบปลายเปิดและปิด โดยมีรายละเอียดประกอบด้วย

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับลักษณะปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ได้แก่ ด้านเพศ ด้านอายุ ด้านระดับการศึกษา ด้านอาชีพ และด้านรายได้ ซึ่งเป็นลักษณะคำถามแบบปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ

1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรม การเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ปัจจัยแวดล้อม ได้แก่ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการทางด้านสังคม ความต้องการเลี้ยงสัตว์ของผู้สูงอายุ มีจำนวนข้อคำถาม 20 ข้อ กำหนดให้ 5 = ระดับความคิดเห็นมากที่สุด, 4 = ระดับความคิดเห็นมาก, 3 = ระดับความคิดเห็นปานกลาง, 2 = ระดับความคิดเห็นน้อย, 1 = ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

1.3. คำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรม การเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อมีข้อคำถามจำนวน 1 ข้อ

1.4. ช่วงเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยการประเมินความผูกพัน กำหนดให้ 4.21 – 5.00 = ระดับความคิดเห็นมากที่สุด, 3.41 – 4.20 = ระดับความคิดเห็นมาก, 2.61 – 3.40 = ระดับความคิดเห็นปานกลาง, 1.81 – 2.60 = ระดับความคิดเห็นน้อย, 1.00 – 1.80 = ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1.1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าแสดงความถี่ (Frequency) กับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงกลุ่ม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้

1.2 ค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ในการอธิบายคุณลักษณะกับตัวแปรที่มีระดับการวัดเชิงปริมาณ ได้แก่ ปัจจัยแวดล้อม และพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุใน โรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ

2. การวิเคราะห์สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

2.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ โดยจำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติการทดสอบแบบ t-test

2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หากพบความแตกต่างจะนำไปสู่การเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ LSD

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อม มีผลต่อพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามการวิจัยเรื่องพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ด้านมนุษย์เป็นสัตว์สังคมโดยรวม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ จำแนกตามปัจจัยประชากร สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อที่มีเพศต่างกัน อายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อไม่ต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์ความต้องการทางสังคม ที่มีผลต่อ พฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ปัจจัยแวดล้อมทั้ง 3 ด้านคือ ด้านความต้องการทางด้านจิตใจ ด้านความต้องการทางด้านสังคม และการตัดสินใจเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุ มีผลต่อพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาผลการวิจัยพฤติกรรมการณ์เลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ นิยมเลี้ยงสัตว์เพราะจะได้ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว เลี้ยงเพื่อดูแล ปกป้อง อยู่เคียงข้าง เสมือนสมาชิกในครอบครัว หรือเพื่อสร้างสังคมขึ้นมาให้ตอบสนองกับสภาพการณ์ปัจจุบันของ ซึ่งสอดคล้องกับ ศิวพร เทียงธรรมบุหงาและชัยสุวรรณPh.D. (2561) ผลการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความเป็น Pet Parents กับรูปแบบ การดำเนินชีวิต พบว่า พฤติกรรมความเป็น Pet Parents นั้นมีความสัมพันธ์กับรูปแบบการดำเนิน โดยกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสัตว์เลี้ยงนั้นเป็นสมาชิกในครอบครัว

2.เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์เลี้ยงของผู้สูงอายุประเภทสุนัขและแมวในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ จำแนกตามปัจจัยด้านประชากรศาสตร์

2.1 ผู้สูงอายุ ที่มีเพศต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ไม่ต่างกันซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้สูงอายุ ที่เพศแตกต่างกันนั้น ไม่ค่อยมีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ เพราะเมื่อเข้าสู่วัยผู้สูงอายุสิ่งเร้าต่างๆ ด้านวัตถุจะไม่ค่อยมีผลต่อผู้สูงอายุมากนัก สิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการส่วนใหญ่เป็นปัจจัยพื้นฐาน สอดคล้องกับบุญนุช บุญเฉลิมรัตน์. (2560). กล่าวว่าความต้องการของผู้สูงอายุแต่ละคน อาจแตกต่างกันไปบ้าง ดังนั้นควรที่จะทำความเข้าใจพื้นฐานชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในความดูแล ซึ่งครอบครัวจะมีบทบาทสำคัญ

2.2 ผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อไม่ต่างกันซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้สูงอายุ ที่มีอายุแตกต่างกันนั้นมีผลต่อพฤติกรรม การเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ จากการวิจัย ที่ผู้สูงอายุ มีพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ไม่ต่างกัน

2.3 ผู้สูงอายุ ที่มีสถานภาพสมรส ต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าสถานภาพสมรสนั้นมีผลโดยตรงกับ พฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ แต่เนื่องจาก กลุ่มผู้สูงอายุ ที่ทำการตอบแบบสอบถามมีกลุ่มที่มีสถานภาพสมรส มากที่สุด เพราะกลุ่มผู้สูงอายุที่สมรส คู่ชีวิตบางท่านเสียชีวิตไปแล้ว และผู้สูงอายุไม่ค่อยเกิดการหย่าร้าง ซึ่ง ตั้งข้อสงสัยเรื่องการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขหรือแมว อาจเลี้ยงต่อบุตรหลาน การสมรสแต่ไม่มีบุตร หรือ เลี้ยงเพื่ออุปการะ สงสาร สอดคล้องกับคู่รักไม่ค่อยอยากมีลูก ครอบครัวเล็กลง คู่รักมีลูกน้อยลง คู่รักเพศ เดียวกันมากขึ้น สะท้อนจากอัตราการเกิดของคนไทยในสำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครองใน (ปี 2551) ที่พบว่า มีทั้งสิ้น 797,356 คน ขณะที่อัตราการเกิดของคนไทย ในปี 2561 ลดลงอยู่ที่ 666,109 คน

2.4 ผู้สูงอายุ ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแต่ละระดับ ทำให้ พฤติกรรมการเลี้ยงแตกต่างกัน จากการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี (หรือ เทียบเท่า) เพราะกลุ่มที่ทำแบบสอบถามหากย้อนการเกิดอยู่ช่วงปี 2504-2514 ซึ่งขณะนั้นระดับการศึกษา

ของผู้สูงอายุส่วนใหญ่จบประถมศึกษา-มัธยมศึกษาหรือปริญญาตรี พฤติกรรมการเลี้ยงจึงมีความแตกต่างกัน ทั้งสายพันธ์ที่เลี้ยง ขนาดของสัตว์เลี้ยง รวมถึงวิธีการดูแลสัตว์เลี้ยงจึงแตกต่างกัน แต่ส่วนใหญ่เลี้ยงเหมือน ลูกหรือรับอุปการะ

2.5 ผู้สูงอายุ ที่มีรายได้ ต่างกัน มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุใน โรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ไม่ต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยพบว่ารายได้ ส่วนใหญ่ของผู้สูงอายุอยู่ที่ จำเป็นอย่างมากในการเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากปัจจุบันสัตว์เลี้ยงเหมือนลูก เจ็บป่วยรักษาหาสัตวแพทย์ อาหาร เครื่องใช้ ของเล่น รวมถึงเสื้อผ้าสวมใส่ ต้องมีรายได้ระดับหนึ่งจึงจะสามารถเลี้ยงสัตว์ให้มีสุขภาพดีได้ ให้ไม่ต่างจากคน ซึ่ง ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ มีรายได้ 21,000-30,000 ซึ่งสอดคล้อง Royal Canin Thailand คิดถึงการเลี้ยงสุนัขกับการรับสุนัขมาเลี้ยงอาจเป็นการตัดสินใจที่เกิดจากอารมณ์และความตื่นเต้นดีใจ อย่างไรก็ตาม ในด้านของปัจจัยในการเลี้ยง เช่น ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสุนัข จะต้องนำมาพิจารณาด้วยเพื่อให้แน่ใจว่าคุณจะสามารถดูแลสัตว์เลี้ยงของคุณได้อย่างดีที่สุดไปตลอดชีวิตของมัน

3. เพื่อศึกษาปัจจัยแวดล้อม ที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุใน โรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ

3.1 ปัจจัยแวดล้อม ด้านความต้องการทางด้านจิตใจ มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้สูงอายุ ให้ความสำคัญกับความต้องการทางด้านจิตใจ มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์เพราะผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการเลี้ยงเพื่อเป็นเพื่อน คลายเครียด คลายเหงา เพื่อช่วยให้จิตใจอ่อนโยนมีชีวิตชีวาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2562) ปัญหาทางด้านจิตใจเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ผู้สูงอายุ ประสบอยู่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในทางจิตวิทยา วัยสูงอายุ เป็นอีกหนึ่งช่วงวัยของชีวิตมนุษย์ที่เป็นช่วง รอยต่อ ของชีวิต กล่าวคือจะเปลี่ยนจากวัยกลางคนเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ทำให้ต้องเผชิญกับการ เปลี่ยนแปลง ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และ สังคม

3.2. ปัจจัยแวดล้อม ความต้องการทางด้านสังคม มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้สูงอายุ ให้ความสำคัญกับความต้องการ สมัย, 2557) จะสังเกตได้จากพฤติกรรมของผู้เลี้ยง โดยการสนทนากับสัตว์เลี้ยงที่มักมีการสร้างเสียงพิเศษในการ สนทนากับสัตว์เลี้ยงเหมือนการเลี้ยงเด็ก โดยผู้เลี้ยงสัตว์เลี้ยงได้กำหนดให้ตนเองเป็นพ่อหรือแม่ทางด้าน สังคม มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์เพราะส่วนใหญ่ ผู้สูงอายุเลี้ยงเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ให้สมาชิกภายใน ครอบครัว ไม่ให้โดดเดี่ยวใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับ ความต้องการทางสังคมของผู้สูงอายุ (The Elderly of Social Needs) ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวกลุ่มสังคมและสังคม (Sense of Belonging) ความต้องการการยอมรับและความเคารพยกย่องนับถือจากบุคคลในครอบครัว และสังคม (Sense of Recognition)

3.3. ปัจจัยแวดล้อม ความต้องการเลี้ยงสัตว์ของผู้สูงอายุ มีผลต่อพฤติกรรมเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับความ ต้องการเลี้ยงสัตว์ มีผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์เพราะส่วนใหญ่ ผู้สูงอายุเลี้ยงเพื่อ ไว้เป็นเพื่อนเล่น เพื่อช่วยเหลืออุปการะหรือเมตตา สงสาร ซึ่งสอดคล้องกับ ในขณะที่ประเทศไทย เริ่มมีแนวคิด เกี่ยวกับพฤติกรรมความเป็น Pet Parents โดยกลุ่มคนรักสัตว์นั้นไม่ได้มองว่าสัตว์เลี้ยงมี สถานภาพที่ต่างจากคนแต่ มองว่าสัตว์เลี้ยงมีสถานภาพที่ไม่ต่างจากคน (ปัทมา เหมือน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยพฤติกรรมเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขและแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ยัง ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆปัจจัย อาทิเช่น ลักษณะของครอบครัวใหญ่ที่กลายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว การที่ ผู้สูงอายุเลี้ยงสัตว์เลี้ยง สาเหตุส่วนหนึ่งเพื่อชดเชยลูกหลานที่แยกตัวออกไปมีครอบครัว สัตว์เลี้ยงจึงช่วยเป็น เพื่อน คลายความเคลียด มีกิจกรรมที่ต้องทำร่วมกับสุนัข ทำให้ไม่รู้สึกละเหิง หัวเหิง อยางไรก็ดี สิ่งที่ผู้สูงอายุ ต้องการจริงๆคือ ความใส่ใจของลูกหลาน ความรัก ความคิดถึงที่ลูกหลานควรมุ่งถึงผู้สูงอายุ ให้ความเคารพ และความสำคัญมากขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ ความต้องการด้านจิตใจ สังคมของผู้สูงอายุดีขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรด้านอื่นๆเพิ่ม ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภทสุนัขหรือแมวของ ผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ปัจจัยกระบวนการตัดสินใจ ปัจจัยด้านแรงจูงใจ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ เพื่อจะได้นำมาแก้ไข และปรับปรุงเพื่อสร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมการเลี้ยงสัตว์ประเภท สุนัขหรือแมวของผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ

2. ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงกลุ่มลูกค้าผู้สูงอายุในโรงพยาบาลสัตว์ทองหล่อ ที่มีอายุ ตั้งแต่ 50-60 ปีขึ้นไป ซึ่งถ้าต้องการข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น ควรจะเลือกกลุ่มประชากรในการศึกษาครั้ง ต่อไปที่แตกต่างจากเดิม หรือเพิ่มจากกลุ่มประชากร จากของเดิมเป็นเพียงผู้สูงอายุ ที่มีอายุ 50-60ปีขึ้นไป อาจเลือกกลุ่มอายุให้หลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ได้รับข้อมูลที่มีความหลากหลาย

3. การเลือกใช้เทคนิคการวิจัยอาจจะนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยวิธีการอื่น เพื่อให้ได้ผลการ วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น และเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากเดิม เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก เพื่อให้ได้ผลที่มีความเฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2560). *ชุดความรู้การดูแลตนเอง และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ “สุขภาพดี”*. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก
https://www.dop.go.th/download/formdownload/th1529476181-813_3.pdf

กรมสุขภาพจิต.(2562). *สัตว์เลี้ยงบำบัด (Pets Therapy)*. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก
<https://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=2259>

กิจกรรมชุมชน. (2560). *รู้มัย ทำไม ใครๆถึงเลี้ยงสัตว์เลี้ยง*. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก
<https://www.perfectcommpanion>2017/10>>

ชมพูนุท พรหมภักดี. (2556). *การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุของประเทศไทย*. วิทยากรชำนาญการ
กลุ่มงานวิจัยและข้อมูลสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ดูแลผู้สูงอายุ.(2556-2562). *ประโยชน์ของสัตว์เลี้ยงต่อผู้สูงอายุ*. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้น
จาก <http://www.thaiseniormarket.com/article-detail/58>

ฉนวนวรรณ สุวรรณโสม. (2555). “*การศึกษาวิถีชีวิตผู้สูงอายุในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร*.”
วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทวิเคราะห์ธุรกิจ (2561). *ธุรกิจดูแลสัตว์เลี้ยง*. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก
https://www.dbd.go.th/download/document_file/Statistic/2561/T26/T26_201812.pdf

บุญนุช บุญเฉลิมรัตน์. (2560). *ผู้หญิงและผู้ชายมีทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน*
ค้นคว้าอิสระ บริหารศาสตร์ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

ปัทมา เหมือนสมัย. (2557). *คำอ้งถึงบุรุษในภาษาไทยในการอ้งถึงและพูดคุยกับสัตว์เลี้ยง*
วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

“ผู้สูงอายุ” .(2559). *มูลนิธิสถาบันวิจัยและ พัฒนาผู้สูงอายุไทย และสถาบันวิจัยประชากร
และสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล*. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก
<https://thaitgri.org/?cat=8>

พวงทอง ไกรพิบูลย์. (2556). *ผู้สูงอายุ*. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก<http://haamor.com/>
ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มูลนิธิพัฒนางานผู้สูงอายุ.(2558). *การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553- พ.ศ. 2583 สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ*. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. https://www.dop.go.th/download/knowledge/knowledge_th_20160106135_752_1.pdf

วศิกา กระเทศ, (2563). *พฤติกรรมการใช้บริการร้านสัตว์เลี้ยงของกลุ่มคนโสดที่นิยมเลี้ยงสัตว์* สารนิพนธ์ การจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล

วิไลวรรณ ทองเจริญ. (2554). *การพยาบาลผู้สูงอายุ เวชศาสตร์วัยชรา*.

[ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก <http://clm.up.ac.th/BibDetail.aspx?bibno=290165>

ศิวพร เทียงธรรมบุหงาและชัยสุวรรณPh.D(2561) *รูปแบบการดำเนินชีวิตและพฤติกรรมการใช้ของผู้บริโภคกลุ่ม Pet Parents การจัดการนิดา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์*

สถิตผู้สูงอายุผู้ใช้บริการภายใน.(2564). *ศพส. กรมกิจการผู้สูงอายุ*. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์].

สืบค้นจาก <https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/842>

แสงเดือน ยอดอัญมณีวงศ์.(2560) *สัตว์เลี้ยงช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ของเด็กได้หรือไม่* ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สำนักงานปศุสัตว์.(2559). *ข้อมูลสำรวจจำนวนประชากรสุนัขและแมว*. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์].

สืบค้นจาก <https://dld.go.th/th/index.php/th/132-webstat/stat-truehits-2559?layout=>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ. (2557). *การสำรวจประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทย* [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก <http://www.dop.go.th/th/know/1/48>

โรงพยาบาลเปาโล พหลโยธิน. (2564). *ผู้สูงวัยกับสัตว์เลี้ยง*. [ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์]. สืบค้นจาก <https://www.paolohospital.com/th-TH/phrapradaeng>